

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 ♦ tālr. (+371)7388624 ♦ fakss (+371)7388634 ♦ e-pasts: tpkc@apollo.lv

**LĒMUMS**  
**par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem**  
**līguma noteikumiem**

2006.gada 7.februārī.

Nr.7 -lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2005.gada 7.decembrī saņemts (...) (turpmāk – *Patērētāja*) iesniegums par ar SIA „IZZI Com” (SIA „Telia MultiCom Dati”) izveidojušos konfliktsituāciju par līgumsoda piedziņu gada abonēšanas maksas apmērā sakarā ar to, ka (...) 2005.gadā lauza ar SIA „IZZI Com” 2005.gada 11.janvārī noslēgto līgumu Nr. (...) (turpmāk – *Līgums*).

Sakarā ar saņemto iesniegumu *PTAC* pieprasīja un 2006.gada 10.janvārī saņēma SIA „IZZI Com” paskaidrojumu, kurā norādīts, ka (...) Savukārt SIA „IZZI Com” pieprasītā abonēšanas maksa Ls 45,66 apmērā neesot parāds, bet gan līgumsods, kas aprēķināts abonēšanas maksas apmērā par katru kalendāro mēnesi no līguma laušanas dienas līdz 12 mēnešu termiņa beigām, skaitot no līguma noslēgšanas brīža. SIA „IZZI Com” esot spiesta plānot, ka līgumiskās attiecības būs stabilas, kas dotu iespējas atpelnīt vismaz sākotnēji ieguldītos līdzekļus, kas nav iespējams, ja abonents lauž līgumu pirms līgumā noteiktā 12 mēnešu perioda, ne SIA „IZZI Com” vainas dēļ. SIA „IZZI Com” norāda, ka *Patērētāja* neizvirza argumentus par minētā līgumsoda, kā līguma saistību izpildes pastipriņošu elementu, nelikumību, savukārt par līgumsoda apmēru līguma puses ir vienojušās, noslēdzot līgumu. SIA „IZZI Com” piedāvā *Patērētājai* samaksāt līgumsodu pa daļām pēc savstarpēji saskaņota grafika, par ko SIA „IZZI Com” informētu Creditreform.

*PTAC* saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta ceturtās daļas 6.punkta noteikumiem, ņemot vērā, ka SIA „IZZI Com” uz konkrētā līguma punkta pamata pieprasa *Patērētājai* līgumsoda atmaksu, ir izvērtējis SIA „IZZI Com” *Līguma* noteikumus.

Saskaņā ar *PTAL* 6.panta pirmo daļu *Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem*. Saskaņā ar *PTAL* 3.panta 2.punktu *patērētāju tiesības ir pārkāptas, ja nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi*.

Lai konstatētu, vai attiecīgais līguma noteikums ir apspriests, ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta piektajā un septītajā daļā noteiktais. *PTAL* 6.panta septītās daļas noteikumi paredz, ka, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka konkrētie līguma noteikumi ir apspriesti, tad tam ir šis apspriešanas fakts jāpierāda. Savukārt saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektajā daļā teikto *līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus*. No lietas materiāliem izriet, ka SIA „IZZI Com” patērētājiem piedāvā tipveida

līgumus, kas jau ir sastādīti iepriekš. Eiropas Kopienų 1993.gada 5.aprīļa direktīvas Nr.93/13/EEC Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos (kuras normas ir iekļautas *Patērētāju tiesību aizsardzības likumā*) 3.panta otrajā daļā teikts, ka nosacījums vienmēr uzskatāms par neapspriešamu, ja tas ir bijis sagatavots jau iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijusi iespēja ietekmēt šā nosacījuma saturu, īpaši tas ir iepriekš formulētu tipveida līgumu kontekstā. Tādējādi standartnoteikumi (tipveida līgumu noteikumi) vienmēr uzskatāmi par neapspriešamiem, un standartnoteikumu piemērošanas gadījumā faktiski nav nekādas juridiskās iespējas izvairīties no *PTAL* (un tā noteikumos ietvertās direktīvas 93/13/EEK Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos) piemērošanas. Pat skaidri izteikts patērētāja apliecinājums, ka viņš ir iepazīstināts ar līguma standartnoteikumiem un vienojies par tiem, neizslēdz direktīvas piemērošanu (skat. Zadraks G. Netaisnīgu noteikumu direktīvas reforma. Likums un Tiesības, 2005.,4). Ja apspriešana ir formāla (piemēram, personas paraksts līgumā), tad to nedrīkstētu pieņemt kā apspriešanu *PTAL* izpratnē. Līdz ar to un tā kā SIA „IZZI Com” ar patērētājiem noslēgto līgumu noteikumi uzskatāmi par neapspriešamiem, ja vien SIA „IZZI Com” nepierāda pretējo.

*Līguma 6.8.punkts paredz, ka „Ja kāda no šī līguma pusēm lauž šo līgumu 12 (divpadsmit) mēnešu laikā no šī līguma parakstīšanas dienas, tad šī puse līguma laušanas dienā nomaksā otrai šī līguma pusei papildus šajā līgumā norādītajiem maksājumiem līgumsodu abonēšanas maksas apmērā par katru kalendāro mēnesi no līguma laušanas dienas līdz 12 mēnešu termiņa beigām, izņemot 2.5.punktā minēto gadījumu. TELIA līgumsodu nomaksā ar pasta pārvedumu, to adresējot Klientam uz šajā līgumā norādīto pieslēguma adresi. Klienti līgumsodu nomaksā šī līguma 4.3.punktā norādītajā kārtībā. Izbeidzoties 12 (divpadsmit) mēnešu termiņam, līgumu ir iespējams lauzt, paziņojot par to rakstiski otrai šī līguma pusei ne vēlāk kā 1 (vienu) mēnesi iepriekš.”*

*PTAC* norāda, ka Attiecībā uz līgumsoda proporcionalitāti *PTAC* norāda, ka, lai arī līgumsods saskaņā ar *Civillikuma* 1716.panta noteikumiem ir viens no saistību pastiprināšanas veidiem, ko uzņemas ciest patērētājs saistību neizpildes vai nepienācīgas saistību izpildes gadījumā, tomēr *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punkts nosaka, ka par netaisnīgu līguma noteikumu ir uzskatāms tāds līguma noteikums, kas *uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu*. Arī civiltiesību doktrīnā pastāv viedoklis, ka *domājams, ka Latvijā, vadoties no labiem tikumiem, pārāk lielu līgumsodu varētu atzīt par netaisnu* (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.). *PTAC* vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, ņem vērā arī *PTAL* 5.pantā noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, no kā izriet, ka vērtējot līgumsoda apmēru jāievēro arī labticīguma prasības, kā arī tas, ka līgumsoda apmērs nedrīkst būt tāds, kas nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī, t.i., līgumsods nedrīkst būt paverdzinošs vai nesamērīgi liels. Tāpat arī, vērtējot līgumsoda proporcionalitāti, jāvadās no samērīguma kritērija, ievērojot, ka *pie samērīguma noteikšanas jāņem vērā visas kreditora intereses un parādniēka spējas* (K. Torgāns: Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Saistību tiesības (1401.-2400.p.) R.: Mans Īpašums, 2000, 225.lpp.). No konkrētā līguma noteikuma izriet, ka arī gadījumā, ja patērētājs vēlēšies lauzt līgumu tādēļ, ka SIA „IZZI Com” nav sniegusi līguma noteikumiem atbilstošu pakalpojumu, patērētāja pienākums būs maksāt līgumsodu līguma abonēšanas maksas apmērā par katru kalendāro mēnesi no līguma laušanas dienas līdz 12 mēnešu termiņa beigām. Tāpat arī *PTAC* norāda, ka, lai arī nodrošinājumam pret zaudējumiem pēc savas ekonomiskās dabas var kalpot arī līgumsods, tomēr no juridiskās puses līgumsoda funkcija ir tikai papildināt zaudējumu atlīdzības vai

izpildījuma pienākumu. Ņemot vērā iepriekš minētos kritērijus, *PTAC Līguma* 6.8.punktā noteikto līgumsodu abonēšanas maksas apmērā par katru kalendāro mēnesi no līguma laušanas dienas līdz 12 mēnešu termiņa beigām vērtē kā neproporcionāli lielu, jo tas neatbilst samērīguma un taisnīguma kritērijiem. Ņemot vērā iepriekš minēto *Līguma* 6.8.punkts saskaņā ar *PTAL* 6.panta trešās daļas 4.punkta noteikumiem ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu.

Ņemot vērā augstāk minēto un pamatojoties uz 3.panta 2.punktu, 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo daļu, 6.panta trešās daļas 4.punktu, 6.panta piekto daļu, 6.panta septīto daļu, *PTAL* 25.panta ceturtais daļas 6.punktu, 25.panta astotās daļas 1.punktu *PTAC*

### pieprasa:

SIA "IZZI Com" mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās brīža:

1) pārtraukt pildīt ar *Patērētāju* un citiem patērētājiem noslēgto līgumu, kā arī grozīt patērētājiem piedāvāto līgumu projektu 6.8.punktu, kas paredz patērētāja pienākumu atkāpšanās no līguma ar SIA „IZZI Com” maksāt līgumsodu līguma abonēšanas maksas apmērā par katru kalendāro mēnesi no līguma laušanas dienas līdz 12 mēnešu termiņa beigām;

2) novērst pieļautā patērētāju tiesību pārkāpuma ietekmi, veicot *Patērētājam* pieprasītā līgumsoda apmēra summas pārrēķinu;

3) sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi pirms administratīvā akta lemjošajā daļā noteiktā izpildes termiņa beigām atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem;

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu adresāts ir tiesīgs apstrīdēt šo administratīvo aktu Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātiem, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu *PTAC*.

Direktore (paraksts)  
(zīmogs)

B. Vītoliņa

(...)

IZRAKSTS PAREIZS